

MEMO LOeS inzake windturbines in de Oranjepolder 28-2-2023

Wat signaleerden wij in dit dossier, zowel uit inbreng Eneco (ROB), AKD memo en memo second opinion?

Naast een belangrijk aspect over het begrip INRICHTING (Milieuwet) is er aanleiding veiligheid en risico factoren onder de aandacht te brengen. Of hier sprake is van één inrichting volgens de Milieuwet met het aantal windturbines (Weststad + uitbreiding Oranjepolder , 8 stuks). Lezen wij van de zijde van Eneco (citaat ROB):

“Voor dit project is er sprake van twee windturbines, en dus niet van een 'windpark' volgens het Besluit m.e.r. Het uitvoeren van een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling (nemen van een m.e.r.-beoordelingsbesluit) is niet noodzakelijk. In het kader van de Elektriciteitswet 1998 is er overigens wel sprake van een 'windpark' omdat deze wet een andere begripsbepaling gebruikt.”

Eneco meldt in haar kader onder 1.2 dat géén technische, organisatorische en functionele samenhang met het bestaand windpark Weststad bestaat. Citaat:

“ Om te beoordelen of er sprake is van één inrichting moet gekeken worden naar de technische-, organisatorische- en functionele samenhang tussen beide inrichtingen (het bestaande en het nieuwe windpark) op basis van de Wet milieubeheer.” Eneco – tevens eigenaar van de turbines op Weststad – concludeert dat die drie bindingen niet bestaan. AKD en second opinion volgen dit. ECHTER zijn deze drie aspecten een voldoende toets geweest?

In de secon opinion gebeurde hetzelfde. LOeS meent dat dit niet juist is en mist in de memo's van de advocaten een meer noodzakelijk geachte diepgang van die toets aan artikel 1.1.4 van de wet milieubeheer die het begrip ‘inrichting’ definieert. Juist dit begrip ‘inrichting’ kreeg een zeer uitgebreid onderzoek en rapport, nl het VROM document: **Een onderzoek naar het begrip ‘inrichting’ als aangrijpingspunt voor milieuregeling** : Onderzoeksreeks milieuwetgeving 2002/1 Distributienummer 17842/189 ISBN 90-76512-07-8

De onderzoekers/ rapporteurs meldden indertijd: *“De mogelijkheid om één Wm- of IPPC-vergunning te verlenen wordt onderzocht, omdat mogelijkerwijs door middel van gezamenlijk normeren een hoger milieurendement kan worden bereikt. Voordelen van het gezamenlijk normeren zijn (onder andere) dat de nadelige gevolgen voor het milieu integraal kunnen worden gezien, de samenwerking tussen bedrijven wordt bevorderd met als doel een hoger milieurendement, energie-extensivering en een vermindering van de administratieve lasten.”* (noot 164 in dit rapport).

Met deze uitgebreide studie over het begrip inrichting en het volgende citaat uit artikel 1.1.4 Wet Milieubeheer (“Daarbij worden als één inrichting beschouwd de tot eenzelfde onderneming of instelling behorende installaties die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen”) meent LOeS hierna gemotiveerd te kunnen zeggen dat het College en de raad onvolledig zijn geïnformeerd.

Het lijkt een misleidende uitleg van Eneco te zijn en ten onrechte wordt de druk door Eneco op het College en de raad in dit democratische proces ongehoord opgevoerd onder de aanzegging dat zelfs na 10 maart en dus voor de raadsvergadering van 21 maart 2023 een procedure zal worden gevoerd.

De Raad van State heeft in 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:1333 , ov 13.3 slot) over het bestaan van één activiteit in een situatie waar toekomstige activiteiten in de planning zaten een belangrijk oordeel gegeven. De Afdeling was van oordeel dat voor de toepassing van het Besluit m.e.r. de totale ontwikkeling van het bedrijventerrein, die in twee fasen wordt uitgevoerd, dient te worden gezien als één samenhangende activiteit. Dit betekent voor de m.e.r.-beoordelingsplicht dat niet alleen rekening moet worden gehouden met de in het plan voorziene ontwikkeling van fase 1 van het bedrijventerrein, maar ook met de voorzienbare verdere ontwikkeling van fase 2. Voor alle duidelijkheid, er dient dus ook rekening te worden gehouden met voorzienbare windparken. In Oranjepolder is geen sprake van voorzienbaarheid doch een feitelijk bestaande situatie, nl op Weststad, 430 meter verder.

LOeS heeft e.e.a. voorgelegd aan:

1. De Nederlandse Vereniging voor Omwonenden Windturbines (NVVOW);
 2. De belangengroep Oranjepolder;
 3. De provincie Noord Brabant.
-
1. De NVVOW meldde uitgebreid schriftelijk met als conclusie: *“De twee windturbines apart beschouwen gaat het niet houden bij de Raad van State. Het sterkste argument voor uitbreiding van een windpark is, is toch die slechts 750m op zich, met daaruitvolgend alle gekoppelde effectbepalingen. Een nieuwe vergunning voor het totale windpark is dus nodig !”* Hierbij overigens opgemerkt dat de meest westelijke turbine (Oranjepolder) en oostelijk gelegen turbine op Weststad 430 m van elkaar liggen en samen duidelijk één landschappelijk geheel vormen. Ook wees men o.a. (!) op de uitspraak (voornoemd) van de RvSt , ABRvS 29 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1333, ov. 13.3. (alle effecten van alle elementen in de omgeving tezamen nemen).

Eneco heeft ervoor zorggedragen dat het College haar standpunt van het afzien van de windturbines in de Oranjepolder ging herzien, dit onder aanzegging van schadevergoeding(en). Volgens Eneco had de raad immers al ingestemd met de als zodanig op 15 december 2020 aangevraagde en gepresenteerde uitbreiding van het bestaande windpark Weststad met 2 windturbines in plaats van de 3 die in het haalbaarheidsonderzoek werden gepresenteerd. Ook eerder en bij de aanvraag is altijd de uitbreiding van Weststad aan de orde gesteld. Wat LOeS betreft miskent Eneco hiermee dat alle procedures in Nederland (en andere EU landen) door het arrest Nevele niet rechtmatig bleken te zijn, nl onjuist getoetst met het oog op het hoog milieubeschermingsniveau dat de EU met de Richtlijnen heeft geëist. Het arrest Nevele van het Hof van 7 augustus 2020 en de Conclusie van de Advocaat Generaal van 3 maart 2021 zijn daarin helder. Wat Eneco dus verlangt is dat de gemeente (raad en college) aan een rechtens niet juist uitgevoerde toets wordt gehouden.

Vraagtekens plaatsen wij nu bij de aanleiding om van 3 naar 2 te wijzigen, immers de procedure 'Nevele' speelde al in 2019-2020, o.a. met de Conclusie van de Advocaat Generaal, de inbreng van andere lidstaten en het arrest. Het haalbaarheidsonderzoek van januari 2020 in Oosterhout werd na dit arrest niet aangepast. De aanvraag werd in december 2020 ingediend voor 2 turbines en daarna verdedigt Eneco dit plan met name als het niet bestaan van één inrichting met de turbines op Weststad. Wij waren dan ook zeer verbaasd dat het College na actie van Eneco dit eerst on hold gehouden en later beëindigd project middels het bestuursakkoord in 2022, weer introk en alsnog voorstelt een verklaring van geen bedenkingen te verstrekken. Dit met name omdat het College niet (voldoende) onderzocht op het wel of niet bestaan van één inrichting. Hierna benoemen wij nog meer factoren voor onderzoek. Met de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West Brabant van 2 maart 2023 inzake het zonnepark wordt duidelijk hoe zwaar een dergelijk onderzoek door de gemeente weegt.

Volgens bovengenoemd VROM onderzoek en rapport (inzake het begrip 'inrichting' als aangrijpingspunt voor milieuregelgeving) kunnen nog andere feiten en omstandigheden een rol spelen, citaat:

"Er kunnen nog andere feiten of omstandigheden (dan de hierboven behandelde) van belang zijn voor het antwoord op de vraag of de installaties in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen als bedoeld in artikel 1.1 lid 4 Wm.

Een omstandigheid die van belang kan zijn is de vraag of de installaties 'tezamen als een duidelijke herkenbare enclave in het land liggen' (ABRvS 23 april 1996, E03.95.0080 niet gepubliceerd).

De 'omvang' van de installaties kan ook van belang zijn voor het antwoord op de vraag welke afstand in een concreet geval als 'onmiddellijke nabijheid' in de zin van artikel 1.1 lid 4 Wm aan te kunnen merken. Dit volgt uit een uitspraak van de voorzitter (Vz. ABRvS 23 mei 2000, M en R 2001, 5 m.nt. Verschuuren). In die zaak is de vraag aan de orde of drie windturbineparken, die elk een keten vormen van 1,75, 4,5 respectievelijk 2,25 km, één inrichting vormen. De afstand tussen de parken bedraagt 1 km en 1,5 km. De Voorzitter overweegt: "Gezien in relatie tot de omvang van de windturbineketens waaruit de drie parken bestaan, is de voorzitter er niet van overtuigd dat de afstand tussen de parken zodanig groot is dat de windturbines in de parken niet kunnen worden aangemerkt als installaties die in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen".

Wat in de Oranjepolder speelt is dat het plan juist in samenhang met de windturbines op Weststad zijn gepresenteerd en dat ook nu erkend wordt dat de resterende 2 nieuwe windturbines visueel en tevens in het landschap op een korte afstand (zijnde ongeveer 430 meter) met elkaar verbonden zijn.

2. De belangengroep Oranjepolder

De belangengroep is benaderd en heeft al via de media aangegeven verontwaardigd en boos te zijn en bereid te zijn een procedure met hulp van hun advocaat te voeren zodra een besluit bekend is gemaakt.

3. Provincie

De provincie Noord Brabant is benaderd over met name de clustering van alle betrokken windturbines. Gecorrespondeerd is met Frederieke Grube | Coördinator windenergie & projectleider energie en ruimte & planoloog. Deze benadering werd mede gevoerd door de tekst van artikel 3.37 uit de provinciale omgevingsverordening en met name onder 1 b (er moet sprake zijn van een clustering van min 3 turbines), citaat:

Artikel 3.37 Windturbines in Landelijk gebied

Lid 1

In Landelijk gebied is [nieuwvestiging](#) mogelijk van [windturbines](#) met een bouwhoogte van tenminste 25 meter, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, als:

- a. de [windturbines](#) inpasbaar zijn in de omgeving;
- b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal drie [windturbines](#) ;

Alhoewel de provincie aan het College van B&W instemmend was over de locatie is er nog wel een van belang zijnde opmerking gemaakt waaruit blijkt dat de provincie nog op terugkoppeling wacht! Citaat uit een e-mail van 16 februari 2023:

“Zoals ik al aangaf, hebben wij al eerder (voor 2022) ambtelijk met de gemeente Oosterhout gesproken over de voorwaarde voor clustering,, namelijk toen er sprake werd van 2 in plaats van 3 molens hebben wij dit met elkaar doorgesproken. Hierbij hebben wij aspecten meegegeven aan de gemeente die zij in de onderbouwing hiervan (6 bestaande + 2 nieuwe) zou moeten betrekken. Dat ik hieronder het woord ‘mits’ gebruik wil daarmee niet zeggen dat er niet aan deze voorwaarde voor clustering voldaan wordt of kan worden. Voor ons is het voorstelbaar dat onderbouwd kan worden dat er sprake is van een clustering minimaal 3 turbines. Als we hier op voorhand geen vertrouwen in hadden, hadden we dat aangegeven. Maar dit moet dus wel, o.a. op basis van ruimtelijke argumenten, nader onderbouwd worden. En die motivering zou dan in het ruimtelijke plan opgenomen moeten worden. We hebben deze onderbouwing nog niet gezien maar dat heeft natuurlijk te maken met het bestuursakkoord uit 2022.”

Opvallend in de second opinion:

Second opinion (pag 6) meldt: “De Europese regelgeving geeft geen definitie van het begrip windturbinepark en laat daarmee ruimte voor de invulling van dat begrip aan de lidstaten”. Dit is een wel erg gemakkelijke redenering, met name omdat het ons sterk lijkt dat de wetgever een bestaand park alle kanten kan laten uitwaaien door het ietsje verder te plaatsen en het technisch los te koppelen.

Belangrijk is dat dit ook niet juist is. In EU recht is het naast de tekst van de Richtlijn belangrijk ook de Richtsnoeren die de EU Commissie verstrekt in het EU recht te beoordelen en te betrekken bij de besluitvorming. Zie in het kader van de windturbines de volgende Richtsnoer van de EU Commissie: Brussel, 18.11.2020 C(2020) 7730 final Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende windenergieprojecten en EU-natuurwetgeving! Een zeer uitgebreid document in het kader van o.a. de ‘Habitatrichtlijn’ maar geheel handelend over o.a. de trends in windenergieprojecten (1.3). In hoofdstuk 3.4 worden nu juist alle cumulatieve effecten van een of meerdere (zelfs ook verschillende) projecten aan de orde gesteld waarop onderzoek behoort plaats te vinden. Dat lijkt ook in één lijn te zijn met het EU arrest Nevele.

In punt 4D van de second opinion ‘provinciaal beleid’ (artikel 3.37 van de Provinciale verordening) komt een eigen redenering / uitleg van clustering aan de orde in plaats van onderzoek bij de provincie (zie hiervoor het contact met de provincie!). De provincie eist dus dat sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal drie windturbines, de vergunningaanvraag ziet op de nieuwvestiging van twee windturbines, aldus HDR.

Het AKD advies (memo 25-8-2022) onder .24 sloot niet uit dat de Raad van State 2 windturbines toch nog als windpark kan beschouwen, dit o.b.v. een advies van de Afdeling Advisering bij de Raad van State van 10-2-2011.

Conclusie: de raad moet serieus twijfelen of de presentatie van Eneco en de memo's van de advocaten voldoende onderbouwd zijn op het wel of niet bestaan van één inrichting in relatie tot de clustering met Weststad. Wij menen (met de NVVOW) en gezien het VROM onderzoek naar het begrip inrichting, dat de door Eneco en adviseurs verrichte toets onvoldoende is. Bij twijfel niet overstreken!

Wat speelt er nog meer?

Repowering Weststad.

Eneco en College hebben bovendien in haar actuele presentaties weliswaar benoemd dat de het bestaande windpark op Weststad een ‘repowering’ krijgt, echter ten onrechte wordt met die upgrade geen rekening gehouden om een redelijk alternatief aan de orde te krijgen. Met het upgraden komt een veel hogere opbrengst van de aldaar staande 6 (of mogelijk 4)

turbines. Die upgrade op Weststad levert veel meer energie op dan met de huidige 6 kleinere molens. Waarom op Weststad geen 6 stuks upgraden? RES 1.0 meldt het 'repoweren' al op 21 januari 2021! , nl dat op Weststad Oosterhout nu 24 GWh wordt opgewekt en Repowering gaat plaatsvinden als in Oranjepolder (Weststad) Oosterhout 30 GWh met 2 extra windturbines gepland staan. M.a.w. 4 nieuwe grote turbines op Weststad leveren 60 GWh op en bij 6 zelfs 90 GWh.

Waarom moet het landschap en belangen van burgers verder worden aangetast (refererend aan het EU uitgangspunt: 'hoog milieubeschermingsniveau' terwijl bovendien uit de RES berichten blijkt dat nu al vrijwel is voldaan aan de normen die voor 2030 qua windturbines in West Brabant voorzien waren. Oosterhout kan met het alternatief ruim voldoen aan de gestelde doelen. De gemeentelijke programmabegroting 2023 pagina 43/44 (5.4.1.2) en bespreking met ambtenaren leert dat:

1. Upgrade windmolens Weststad wordt in 2023 besproken met Eneco;
2. Dorst voor zonnepanelen is nog in beeld, in netwerk voorzien, afspraken daarover lopen.
3. En mondeling (op vraag van LOeS vertegenwoordiging) tijdens zogenaamde 'markt' bespreking begroting 2023: Zonnepanelen bedrijfspanden op schema, zeker door nieuwe bedrijven Vijfeiken;

Bovendien meldt RES 1.0 : " In 2030 willen we 2,0 TWh duurzaam opwekken met grootschalige wind- en zonne-energie en 0,2 TWh met innovatieve technieken. De regio draagt dan substantieel meer bij aan de landelijke opgave van 35 TWh in 2030 dan wat mag worden verwacht o.b.v. het regionale elektriciteitsverbruik (1,8 TWh)."

Veiligheid / risico's / overlast (recente berichten)

Recent hebben zich meerdere incidenten voorgedaan, wij vragen ons ernstig af hoe hiermee rekening wordt gehouden dan wel tot voorschriften van de gemeente moeten leiden.

Gerard van Bussel, emeritus hoogleraar windenergie , kwam hierover nog aan het woord n.a.v. het omvallen van een turbine bij Zeewolde, zie NU.nl (<https://www.nu.nl/klimaat/6245752/strengere-inspectie-nodig-bij-oude-windmolens-slager-keurt-eigen-vlees.html>) . Van Bussel deed acht jaar geleden al eens dezelfde oproep, nadat op verschillende plekken rotorbladen van oude windmolens waren afgebroken. Maar onafhankelijke inspecties kwamen er niet. Inmiddels weet Vattenfal als eigenaar nog niets te melden over de aanleiding van dit ongeval waarbij stukken honderden meters van de mast terecht kwamen en zijn meerdere turbines blijvend stilgezet <https://nos.nl/l/2464699>.

RTV Drenthe meldt op 22 februari j.l. dat wederom een windturbine in Veenkoloniën is afgebroken. Voor de derde keer wordt er een windturbine van windpark De Drentse Monden en Oostermoer afgebroken en opnieuw opgebouwd.

<https://www.rtvddrenthe.nl/nieuws/15376642/wederom-windturbine-in-veenkolonien-afgebroken-daar-ben-je-nooit-blij-mee>

Ijsafzetting.

Een falend systeem leidde tot lancering van groot brok ijs op een auto in Farmsum <https://nos.nl/l/2462466> Een systeemstoring leidde er in december toe dat een windmolen in Farmsum een groot stuk ijs lanceerde. Het kwam terecht op een auto en de bestuurder kwam met de schrik vrij.

Met de zeer nabij gelegen A59 en wandel- fietsroutes moet elk risico voorkomen worden.

Geluidsproblematiek

RTV Drenthe: Inwoners blijven met vragen achter na presentatie geluidsonderzoek windmolens: 'En nu?' 21 en 22 februari 2023

<https://www.rtvddrenthe.nl/nieuws/15370040/inwoners-blijven-met-vragen-achter-na-presentatie-geluidsonderzoek-windmolens-en-nu> en <https://www.rtvddrenthe.nl/nieuws/15377125/kritisch-vragenvuur-omwonenden-over-geluidsonderzoek-windpark-veenkolonien>

De turbines werden na protesten geplaatst, vervolgens wordt vanwege klachten gedurende 2 jaar op last van de gemeente geluidsonderzoek verricht (gedurende zomermaanden en niet in herfst, winter, voorjaar) en ziet de gemeente geen andere oplossing dan vervolgonderzoek te laten plaatsvinden en de kwestie aan het Rijk voor te leggen.

Twee miljoen voor omwonenden van windpark N33. 'Een gebaar van goede wil' <https://dvh.nl/groningen/Twee-miljoen-voor-omwonenden-van-windpark-N33-28262629.html>

Het windpark bij de N33 bestaat uit 35 windturbines. In september 2020 begonnen de eerste molens te draaien. Vóór de plaatsing waren veel omwonenden al tegen. Hun bezwaren werden van tafel geveegd en het park kwam er toch. Ná de plaatsing bleken de turbines een gekmakende bromtoon voort te brengen. Minister Rob Jetten (Klimaat en Energie) erkende toen dat er veel mis was gegaan bij de aanleg van het park. „Om die reden heb ik besloten om bij hoge uitzondering een Rijksbijdrage van 1,79 miljoen euro te storten in het gebiedsfonds van Windpark N33.

Nieuwe landelijke normen (AMvB)

Medio / tweede helft 2023 komt de regering/ Minister met een nieuwe AMvB om zo de MER toets voor windparken conform EU normen rond te krijgen. Bekend is dat hierin al gekeken wordt naar welke afstandsnormen tussen bestaande en nieuwe molens aan de orde gaat komen.

Minister Jetten heeft ook nog eens op 22 april 2022 met de ‘ Aanbieding onderzoeksrapport afstandsnormen voor windturbines’ bekend gemaakt dat er afstandsnormen gaan komen en heeft met de opleggerfactsheet RES bekend gemaakt dat beslissingen op maat behoren te zijn waarbij aan de orde komt of wel voldoende aan de inspanningsplicht is voldaan, in het bijzonder er voldoende draagvlak is gecreëerd en bereikt

Conclusie:

Mede gezien de zienswijzen en vragen die beantwoord zijn bestaat er een voldoende en heel redelijk alternatief om een aanzienlijk hoeveelheid windenergie vanaf Weststad mogelijk te maken. Het voornemen van Eneco hiervoor bestaat al enkele jaren, er worden geen bewonersbelangen geschaad, er bestaan duidelijk minder risico's, er kan direct rekening worden gehouden met de nieuwe AMvB. Het bedrijfsrisico van Eneco (Shell zag er na eigen onderzoek van af!) met verlies investering Oranjepolder kan geen reden zijn de belangen van Oosterhoutse burgers op de tweede plaats te zetten. Draagvlak is ook een aspect dat in kader van de belangenafweging behoort te worden getoetst. Bovendien doet dit veel meer recht aan een zorgvuldige procedure en zeker geen procedure waarbij de gemeente zich onder druk voelt gezet en dit het democratisch proces dwarsboomt.